

Zašto „noštromizam” u našoj pomorskoj terminologiji ?

Noštromo, ankora, matrikula, štiva, škrivan, šijon, cima, salvaomi... to su »pomorski termini« s kojima je, umjesto davno usvojenih i u praksi primijenjenih njima odgovarajućih naših izraza: brodski poslovođa, sidro, pomorska knjižica, brodsko skladište, poručnik, vjetrolovka, uže (konop), pojas za spašavanje... posredstvom naše televizije (26. siječnja o. g. u 18 sati) upoznata naša najšira javnost da se i danas još uvijek upotrebljavaju na brodovima naše trgovačke morna-

rice. Bilo bi zaista žalosno povjerovati da se takvi i slični strani termini upotrebljavaju baš na svim našim brodovima, ali je činjenica da su ovi gore nabrojani, koje smo redom čuli i vidjeli na televiziji, **serviran** našoj javnosti nakon skoro šest decenija od ujedinjenja naših naroda i stvaranja naše nacionalne države. Ta je činjenica još žalosnija što su te termine u spomenutoj emisiji tumačili đaci jedne pomorske škole uz zorno prikazivanje pojedinog izraza i navođenje

odgovarajućeg izraza na hrvatskom jeziku, kao da je to sporedno i nevažno, tek toliko da se gledaocima televizije objasni o čemu se zapravo radi, osobito onima iz unutrašnjosti zemlje koji manje poznaju talijanski jezik i navedene izraze.

Što da se kaže o ovom problemu koji je aktualan još i danas, nakon više od jednog stoljeća otkako je započela uporna i sustavna borba za uvođenje našeg narodnog jezika i izraza u našem pomorstvu? Smatram da bi odgovornima na Televiziji i u našim pomorskim školama trebalo biti poznato da je, među ostalim brojnim djelima naših autora o našoj pomorskoj terminologiji, profesor i upravitelj bakarske Nautike, Božo Babić, već 1870. godine prvi objavio »Morski rječnik hrvatsko-srpski upoređen s talijanskim jezikom«, a 1875. »Nizac hrvatskih riječi po moru kako se čuju u samom narodu«, pa 1878. »Zapovijed brodovnih objava u hrvatskom, njemačkom i talijanskom jeziku«, da bi konačno 1901. godine objavio svoj opširan »Pomorski rječnik«.

Osим toga, vjerujem da je našim pomorskim stručnjacima i pomorskim školama poznato da je 1922. godine objavljen »Pomorski rječnik« što ga je razmatrala i obradila posebna komisija pri tadašnjoj Pomorskoj oblasti u Bakru. Zatim je Jugoslavenski registar brodova, 1951. godine objavio svoju opširnu,

ilustriranu »Brodsku nomenklaturu«, a Jugoslavenski leksikografski zavod u Zagrebu 1. svezak »Građa za pomorsku terminologiju«, 1953. godine, da bi se posljednjih godina, u organizaciji istog Zavoda nastavio rad na obradi sveobuhvatne pomorske terminologije, koji je u toku. Uz to je pred više od 20 godina taj Zavod objavio našu prvu, u svijetu i u nas dobro poznatu i veoma cijenjenu Pomorsku enciklopediju u osam svezaka, u kojoj zatielo nisu upotrebljeni termini koje smo čuli u spomenutoj emisiji. **Dapače, ta enciklopedija trebala bi obavezno da posluži korisnoj primjeni u praksi na našim brodovima i u nastavi našim pomorskim školama.**

Međutim, čini se da pored navedene objavljene i poznate literature o našoj pomorskoj terminologiji još uvijek, i u današnjem našem socijalističkom samoupravnom društvu, prevladava »nostromizam« pomorskih izraza ne samo na našim brodovima, nego, čini se na žalost, i u nekim našim pomorskim školama. Zašto je tako? Može li se ovako dalje? Smatram da o tome treba da razmisle i odluče ne samo organi našeg pomorskog školstva, već, u stvarnoj praksi i primjeni na brodu, i naši barem mladi »nostromi«, te zapovjednici i časnici naših pomorskih brodova.

Kap. Anton BOTRIĆ